

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624 בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת אידית קליימן-בלק

תובע: יונתן בן-עמי

-נגד-

נתבעת: שירותי בריאות כללית

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

רקע כללי וטענות הצדדים

1. עסקינן בתביעה קטנה על סך של 5,000 ש"ח בגין משלוח הודעות, אשר לטענת התובע מהוות "דבר פרסומת" לכתובת הדוא"ל של התובע, בניגוד לרצונו וללא הסכמתו כנטען על ידו.
2. לטענת התובע, בתאריך 21/9/2014 קיבל מאת הנתבעת הודעה אלקטרונית הכוללת תוכן פרסומי ושיווקי וחרף העובדה כי לחץ על "הסר" על מנת ששמו יוסר מרשימת התפוצה, המשך לקבל מאת הנתבעת עוד 4 דברי פרסומת וגם עליהן השיב התובע בהודעת סירוב כנדרש בחוק.
3. לטענת התובע ההודעות ששלחה הנתבעת כוללות מסרים פרסומיים המופצים באופן מסחרי שמטרתן לעודד את התובע לרכוש מוצר או שירות או לעודד הוצאת כספים בדרך אחרת.
4. מנגד, הנתבעת גורסת כי הינה קופת חולים, אשר הוקמה מכח חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 ללא מטרת רווח, הפועלת לרווחת חבריה ובמסגרת זו מחובתה לדוור לחברי הקופה עידכונים בצורת ניוזלייטרים ("איגרת מידע" או "ידיעון מקוון" בעברית), בדבר מידע אודות שירותים רפואיים להם הינם זכאים כתברים לרבות כבעלי ביטוחים משלימים במסגרת הקופה (כגון: כללית מושלם בה היה התובע חבר). משכך, אין לראות בנתבעת "כמפרסם" ובהודעות ששלחה לתובע "כדבר פרסומת" כמשמעם בחוק. עוד גורסת הנתבעת כי לתובע יש שתי כתובת דוא"ל והלה הסיר עצמו רק מאחת מהן ומסיבה זו המשיכה המערכת האוטומטית של הנתבעת המדוורת לכלל חבריה, לשלוח הודעות לכתובת השניה שלא הוסרה. נכון למועד הגשת כתב הגנתה, הוסרו שתי הכתובות של התובע מרשימת התפוצה של הנתבעת בהתאם לבקשתו.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624 בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

- 1 **דיון והכרעה**
- 2 5. המסגרת הנורמטיבית לבירור התובענה שבפניי, מעוגנת בהוראת **סעיף ההגדרות**, הוא **סעיף**
- 3 **30א(א) לחוק התקשורת (בזק ושידורים) התשמ"ב-1982** (להלן: "החוק" או "חוק הספאס").
- 4 6. בעניינינו, נסובה המחלוקת סביב הפרשנות של המונח "דבר פרסומת" וכפועל יוצא ממנה
- 5 הגדרה של מיהו "המפרסם" כמוגדר בסעיף זה.
- 6 7. **וכך מגדיר החוק:**
- 7 **"דבר פרסומת" - מסר המופץ באופן מסחרי, שמטרתו לעודד רכישת**
- 8 **מוצר או שירות או לעודד הוצאת כספים בדרך אחרת..."**
- 9
- 10 **"מפרסם" - מי ששמו או מענו מופיעים בדבר הפרסומת כמען**
- 11 **להתקשרות לשם רכישתו של נושא דבר הפרסומת, מי שתוכנו של דבר**
- 12 **הפרסומת עשוי לפרסם את עסקיו או לקדם את מטרותיו, או מי שמשווק**
- 13 **את נושא דבר הפרסומת בעבור אחר..."**
- 14 8. האם תוכן ההודעות האלקטרוניות ששלחה הנתבעת אל התובע, ועל עצם שליחתן אין חולק,
- 15 מהווה "דבר פרסומת"? האם הנתבעת בנסיבות דן עשויה להיחשב "כמפרסם" כמשמעות
- 16 הגדרה זו בחוק? על שתי סוגיות אלו ניטשת המחלוקת בין הצדדים בתביעה שבפנינו;
- 17 9. עיון בהודעות המייל שצירף התובע לתביעתו מעלה כי אכן רובן ככולן הינן הודעות עדכון
- 18 מידע; כך למשל ההודעה הראשונה כותרתה: "מה חדש באון-ליין ניוזלטר כללית/ספטמבר
- 19 2014" ובהמשך ניוזלטר לגבי אוקטובר 2014, ובמסגרת זו כוללת ההודעה הסברים בנוגע
- 20 לשירותים שונים שניתן לעשות באמצעות האתר: כיצד להפיק טופס 17 מהאתר, תשלום
- 21 חובות דרך האתר, זימון ביקורים אצל מומחים, בקשות לחידוש מרשמים, ביטול תורים,
- 22 חיפוש רופא, הזמנה להיכנס לאתר של הנתבעת על מנת לקבל הסבר בנוגע לזהירות חיפוש
- 23 מידע ברשת וכו'.
- 24 10. דומה כי לא יכול להיות חולק כי הודעות מעין אלו אינן מהוות "דבר פרסומת" כמשמעו בחוק.
- 25 מדובר כאמור בהעברת מידע לחברי הקופה, ועידוד החברים לעשות שימוש באתר כללית און-
- 26 ליין למען רווחתם וחסכון זמנם ולמען הנגשת שירותי הקופה לטובת חבריה, להבדיל משווק
- 27 של מוצר או שרות בתשלום.
- 28 11. במסגרת זו, ברור כי המידע הכלול בהודעות אלו אינו מהווה "מסר המופץ באופן מסחרי
- 29 שמטרתו לעודד רכישת מוצר או שרות" שהרי השימוש בשירותים שמציעה הנתבעת
- 30 באמצעות האתר שלה הינן חנים אין כסף לכל חברי הקופה, האוחזים בסיסמא כנדרש.
- 31 12. דא עקא, נשאלת השאלה מה דינה של ההודעה שנשלחה אל התובע בהיותו חבר "כללית
- 32 מושלם" המדוורת הודעות דוא"ל לחברי "כללית מושלם" או " מושלם פלטינום", אשר
- 33 כוללת ארבעה "באנרים" ("מודעה גרפית" בעברית) שהם מעין קישוריות לסוגי שירותים

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624 בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

- 1 שאינם נמצאים בליבת השירותים הרפואיים שמגישה הנתבעת לחבריה, כגון מכשור רפואי
2 או טיפולים פרה-רפואיים, אותם זכאים חברים הכלולים בתוכנית "כללית מושלם"
3 ומעוניינים בהם, לקבל בהנחה באמצעות רשימת ספקים חיצוניים אשר נמצאים בהסדר עם
4 הקופה; המעוניין בקבלת המידע, נדרש ללחוץ על "הבאנר" שם מצויין "לפרטים נוספים" מה
5 שמעביר אותו אוטומטית לאתר של הנתבעת המספק את המידע בנושא.
- 6 13. בהודעה יחידה זו מבין חמש ההודעות שנשלחו לתובע, אשר היא היחידה שלגביה יש טעם
7 בניתוח ובבחינה האם עסקינן בדבר פרסומת אם לאו, מופיעות כאמור ארבע קישוריות:
8 קישורית שכותרתה "אביזרים ומיכשור רפואי" המזמינה את המעוניינים להיכנס לאתר
9 הקופה על מנת לקבל מידע בנוגע לאבזור ומכשור אורטופדי, ומשם ניתן להגיע למכונים
10 שנמצאים בהסדר עם הקופה, קישורית שכותרתה בדיקות לספורטאים" המפנה את
11 המעוניינים לבדיקות ספורט במכוני ההסדר, קישורית שכותרתה "חיסונים ליוצאים לחו"ל"
12 המפנה את המעוניינים לקבלת חיסונים ליוצאים לחו"ל דרך מכוני ההסדר, וכן קישורית
13 שכותרתה "חיסכון ששווה לך לקחת בחשבון", המפנה את המעוניינים לבתי מרקחת בהסדר
14 שם ניתן לרכוש בהנחה תרופות ללא מרשם, שחלקן אפילו לא לצורכי טיפול רפואי גרידא
15 אלא טיפול קוסמטי או פרה רפואי כגון: תרופות נגד התקרחות, גמילה מעישון, אמצעי מניעה
16 וכו'.
- 17 14. נשאלת, אפוא, השאלה האם משלוח קישוריות אלו מהווה "דבר פרסומת" כמשמעה בחוק
18 והאם ניתן לראות את הנתבעת לצורך זה, "כמפרסם" כמוגדר בחוק.
- 19 15. בהקשר זה, השיבה נציגת הנתבעת לשאלת בית המשפט בעמ' 3 לפרוטוקול בזו הלשון:
20 "לשאלת בית המשפט, האם הבאנרים שמפנים למשל לבדיקות ספורטאים,
21 אבזור ומכשור רפואי, ביטוח נסיעות, חיסונים, האם מדובר בהפניה לגופים
22 מסחריים עמם עובדת קופת חלים כללית בשיתוף פעולה, אני משיבה שלא. זה
23 לא מפנה לספקים. זה מיידיע על הזכאות, למשל אם נוסעים לחו"ל יש 75%
24 הנחה על חיסונים. זה לא מפנה למחסן אלא לאתר שנותן הסבר, אתר המידע
25 שלנו. הלחיצה על הבאנר מפנה לעמוד שמפרט את הזכאויות של הלקוח. בהמשך
26 יש רשימה של ספקים שנמצאים בהסדר עם הכללית. הביטוח המושלם שהלקוח
27 משלם מקנה ללקוח זכאויות שונות. מחובתנו לעדכן אותו על הזכאויות שלו כדי
28 שהוא ישתמש בהן. יכולנו לקחת דמי ביטוח ולא לעדכן את המבוטח על הזכויות
29 שלו..."
- 30 16. במצב דברים זה, עשויה להישמע הטענה, כפי שאכן גורס התובע, לפיה יש בהזמנה מעין זו
31 משום פרסומת הגם אם עקיפה, שכן מטרתה לגרום לחבר הקופה להתעניין בשירותים
32 ספציפיים להם זכאי במסגרת זכאותו "בכללית מושלם", כאשר בסופו של התהליך, אגב
33 אורחא, יגיע חבר הקופה לרשימת הספקים ו/או המכונים ו/או בתי המרקחת שנמצאים
34 בהסדר עם הקופה ולאלו האחרונים קיים אינטרס כלכלי בהפניה זו המהווה עבורם פרסומת.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624-בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

17. אלא שדומני כי לא זו התופעה כנגדה נועד החוק להילחם ולא זו הייתה הכוונה לצורך הגשמת תכליתו. זאת ניתן ללמוד על דרך ההיקש מאחד מפסק הדין המרכזיים שדנו וניתחו את החוק והרציונליים שלו, כאשר כוונתי לפסק הדין בעניין רע"א 1954/14 אילן חזני נ' שמעון הנגבי מיום 4/8/14 (להלן: "פרשת חזני"). עמ' 3-4 לפסק הדין מונה ארבע "רעות", שאותן נועד חוק הספאם למגר ומכאן גם ניתן ללמוד על תכליתו:
- "... הספאם מהווה מטריד ציבורי הגורם לנזקים רחבי היקף. כאשר הוא נשלח באמצעות הודעות דואר אלקטרוני הוא גורם לבעיות מכמה סוגים:
- הסוג הראשון** נוגע לתוכן של הודעות הפרסומת – תדיר שהן מכילות **מידע שקרי או פוגעני שמגיע לנמען אשר אינו חפץ בו...**
- סוג שני** של בעיות נוגע לפגיעה בפרטיות של הנמען, שכתובת הדואר אלקטרוני שלו הועברה לשולח ונעשה בה שימוש בלא הסכמתו.
- סוג שלישי** של בעיות נוגע לשימוש בדואר האלקטרוני כאמצעי תקשורת. קלות ההפעלה ועלותו הנמוכה של הדואר האלקטרוני הפכה אותו לאמצעי תקשורת נפוץ ויעיל. עסקים רבים משתמשים בו כאמצעי תקשורת מרכזי. תופעת הספאם פוגעת ביעילות ובתועלת שהעסקים מפיקים ממנו ופוגמת במסחר.
- הסוג הרביעי** והמשמעותי מכולן נוגע להעברת העלויות הכרוכות בשימוש בדואר האלקטרוני מן המפרסם אל הנמען וספקי התקשורת. דואר הזבל כופה על הנמענים, בעל כורחם, לבצע פעולות רבות ותדירות של מיון דואר אלקטרוני.
18. ובהמשך בעמ' 9 לפרשת חזני צויין:
- "...שיקולי המדיניות שבבסיס **סעיף 30א(ג)** משיקים לאלה המונחים בבסיס מוסד התובענה הייצוגית. מטרתם של שני ההסדרים היא לעודד הגשת תביעות בעלות "ערך שלילי": תביעות שהעלות הכרוכה בניהולן בידי תובע בודד עולה על התועלת הצפויה מהן ועל כן הגשתן אינה כדאית. **שניהם נועדו "למנוע עשיית עושר ולא במשפט על-ידי אותם גופים המתעשרים שלא כדין על חשבון היחידים, המצטרפים לציבור גדול"** ... בתביעות מסוג זה מוקנה משקל ניכר לתכלית של הרתעה יעילה...."
19. ומן הכלל אל הפרט; ברי כי אף לא אחת מהתופעות השליליות שכנגדן בה החוק להרתיע ולתת מענה, לא מתקיימת במקרה שלפנינו. כך גם לא מתקיימת התופעה של עשיית עושר ולא במשפט של גוף המתעשר על חשבון הציבור. כל המטרה של הודעות אלו, הינה הפניית תשומת ליבו של חבר הקופה או המבוטח במסגרת ביטוחיה המשלימים, לזכאויות שיש לו במסגרת הביטוח המשלים, אשר מטרתן להקנות לו הנחות, ככל שהינו זקוק לשרות זה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624 בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

20. גם אם יטען הטוען, כי צורה זו של הפניית המידע למבוטח חבר הקופה, מעניקה גם פרסום עבור הספקים או המכונים שנמצאים בהסדר עם הקופה, על כך יאמר מיד כי לא זו הכוונה המרכזית של ההודעה, אלא לכל היותר, תוצאה נלווית ואגבית. המטרה הראשית של הודעת הדוא"ל הינה העברת מידע ללקוח שהינו חבר הקופה, בנוגע לזכאויות שונות שיש לו לקבלת הנחה בעת רכישת מוצר או שרות רפואי ייחודי. מאחר ואת ההנחה יהיה זכאי לקבל רק אם יפנה לספק שנמצא בהסדר עם הקופה, אין מנוס מאזכור רשימת הספקים ואכן, כאמור, יש מי שיטען כי הפניה לרשימה כזו עשויה להתפרש כפרסומת, אולם כאמור הפניה זו מחוייבת המציאות על מנת לאפשר את מיצוי הזכות להנחה. זאת ועוד, ככל, רשימות אלו נוקבות במספר בלתי מבוטל של ספקים, ומבחינה זו למעשה לא מפרסת אף אחד מהם בצורה ייחודית ובלטת.
21. בעניין זה דומני כי ניתן ללמוד דין דומה מפסק הדין בתק(חיי) 15-05-32177 ליאור אמיר נ' גרינפיס ים תיכון בע"מ מיום 13/8/2015 שם נקבע ע"י כב' הרשם בכיר ניר זיתוני:
" ... אני מקבל את טענת הנתבעת לפיה התביעה לא מגלה עילה כיוון שהנתבעת היא חברה לתועלת הציבור ולכן המסרים שהיא מעבירה אינם נכנסים להגדרת דבר פרסומת כיוון שאינם מופצים באופן מסחרי. אם המחוקק היה מעוניין להחיל את הוראותיו גם על תאגידים הפועלים ללא כוונת רווח, לא היה המחוקק עושה שימוש במילים "באופן מסחרי" בהגדרת "דבר פרסומת"..." (הדגשה לא במקור-א.ב.)
22. יפים הדברים לענייננו על דרך ההיקש; אמנם במקרה דנן הנתבעת לא פנתה אל התובע במטרה לגייס כספים לתרומה, אלא במטרה להביא לידיעתו ולהפנות תשומת ליבו לזכאויות שיש לו במסגרת חברותו בקופה. אולם בשני המקרים גם יחד, מדובר בארגונים ללא כוונת רווח ואשר הפצת ההודעות שלהם לא נעשית לצרכים מסחריים.
23. לאור כל המקובץ דלעיל, באתי למסקנה כי הודעת המייל היחידה אשר עלולה הייתה להתפרש כנוגדת את החוק, אף היא מקיימת את תנאיו וזאת לנוכח העובדה כי מטרתה העיקרית היא להביא לידיעת המבוטח/ חבר הקופה את זכויותיו ואופן מימושו ככל שהוא מעוניין בהן, להבדיל מקידום מטרות עסקיות או כלכליות של שולח ההודעה או מי מטעמו.
24. לאור כל המקובץ דלעיל, דין התביעה להידחות.
25. בנסיבות שנוצרו, ישלם התובע לנתבעת הוצאות משפט בסך 500 ₪.
26. בהתאם לתקנה 16 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין) התשל"ז 1976 רשאים הצדדים להגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין בתוך 15 יום מיום קבלת פסק הדין לבית המשפט המחוזי.
27. המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 16-02-14624 בן-עמי נ' שירותי בריאות כללית

תיק חיצוני:

1

2

3

ניתן היום, ז' אב תשע"ו, 11 אוגוסט 2016, בהעדר הצדדים.

אידית קליימן-בלק, שופטת

4

5

6

7